

Aan:

Centrum Publieksparticipatie
Ministerie van Economische Zaken,
Postbus 30316, 2500 GH Den Haag
(Elektronisch via
www.internetconsultatie.nl/wetwindenergieopzee)

Plaats en datum

Utrecht, 14 april 2014

Ons kenmerk

Br-secr 381N

Uw kenmerk

Onderwerp: Zienswijze NWEA op ontwerp-wetsvoorstel windenergie op zee

Geachte heer Kamp,

Hierbij maakt NWEA graag gebruik van de mogelijkheid om haar zienswijze te geven op het wetsvoorstel windenergie op zee dat op 19 maart 2014 ter consultatie is gebracht. NWEA juicht toe dat er met het ontwerp-wetsvoorstel windenergie op zee concrete stappen worden gezet die een grootschalige uitrol mogelijk moeten maken. Realisatie van de doelstelling van 4.450 MW in 2023 – zoals opgenomen in het Energieakkoord - is een belangrijke mijlpaal in de verduurzaming van de Nederlandse energiehuishouding. Windenergie op zee maakt - samen met windenergie op land - een onmisbaar onderdeel uit van het bereiken van de doelstellingen van 14% hernieuwbare energie in 2020 en 16% in 2023.

Naast dit wetsvoorstel dienen hiertoe nog voortvarend een aantal andere uitdagende stappen gezet en beslissingen genomen te worden. NWEA is dan ook verheugd dat de overheid met dit wetsvoorstel hiertoe een goede aanzet doet. Hierbij geven we tevens graag aan welke wijzigingen volgens de sector nodig zijn om de doelstellingen en afspraken uit het Energieakkoord ook écht waar te kunnen maken. Hierbij merken wij op dat - om een praktische vertaling te kunnen maken en het wetsvoorstel goed en integraal te kunnen beoordelen - het essentieel is om de toekomstige subsidie-regelgeving erbij te beschouwen. In deze brief geeft NWEA de belangrijkste prioriteiten en aandachtspunten op hoofdlijnen aan, in de bijlage volgt een artikelgewijze behandeling van onze zienswijze op de wetsartikelen en de memorie van toelichting.

In het Energieakkoord is afgesproken dat er vóór 1 januari 2015 een robuust wettelijk kader is dat de opschaling van wind op zee mogelijk maakt en dat in 2015 450 MW zal worden aanbesteed. Met dit wetsvoorstel worden hiertoe concrete belangrijke stappen zijn gezet, de wetgeving is een belangrijke verbeteringsslag t.o.v. ronde 2. Toch uit de sector tegelijkertijd haar zorgen over de haalbaarheid van het conform het Energieakkoord kunnen afronden van een tender in 2015 volgens dit wettelijk kader:

- Voor de uitrol van wind op zee is één integraal plan nodig met twee uitgangspunten: snelheid en (investerings-)zekerheid.
- Om conform het Energieakkoord stroom te kunnen leveren binnen vier jaar moet in 2015 niet alleen de tender zijn gesloten maar ook de subsidie zijn beschikbaar.

- De beoogde doorlooptijd van de wet wordt volgens NWEA dermate optimistisch ingeschat dat er een zeer groot risico is dat een dergelijk kavelbesluit niet op tijd genomen kan worden. Om die reden dient parallel aan de voorbereidingen voor een kavelbesluit een tenderregeling te worden voorbereid, die in beginsel uitgaat van (een) kavelbesluit(en) en bestaande vergunningen, doch ook kan worden gebruikt met uitsluitend de bestaande vergunningen. Bij tijdige gereedheid van het kavelbesluit kunnen biedingen op zowel bestaande vergunningen als het nieuwe kavelbesluit dan met elkaar concurreren. Alleen op die manier is er voldoende zekerheid op zowel de haalbaarheid van de tendersluiting in 2015 als concurrerende realistische biedingen.
- Onzekerheid vergroot het risico van projecten en leidt daarmee tot hogere kosten of zelfs tot de onmogelijkheid om een concurrerende realistische bieding te kunnen doen. De grootste onzekerheid die weggenomen dient te worden is die rondom de tijdige gereedheid van de netaansluiting. Immers, een ontwikkelaar kan geen financiering voor projecten krijgen noch een tenderbieding doen wanneer de verantwoordelijkheid én aansprakelijkheid voor de netaansluiting niet afdoende zijn ingericht. Hoewel NWEA van mening is dat het goed is om (uiteindelijk) TenneT aan te wijzen als verantwoordelijke hebben wij twijfels of de netaansluiting tijdig gereed zal zijn voor de eerste parken. Deze verantwoordelijkheid dient dan ook onlosmakelijk verbonden te zijn met aansprakelijkheid (van de Staat en/of TenneT) voor de tijdige aanleg.
- Ook op een aantal andere punten bestaat nog te veel onzekerheid. Een voorbeeld is de onzekerheid ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkelingen rondom het kavel. Door een bufferzone rondom het kavel in te richten kan het risico van, bijvoorbeeld, toekomstige zogeeffecten geminimaliseerd worden en kan de omgeving rondom een windlocatie worden vrijgehouden van belemmerende overige gebruiken.
- Ook over mogelijk medegebruik bestaan nog te veel onzekerheden. Hiervoor dienen op korte termijn heldere afwegingskaders te komen zoals voor scheepvaart, voor in elk geval olie en gas, ecologie, doorvaart, visserij en kabels en leidingen. Voor de sector lijkt - in ieder geval in de fase van de subsidietender - het een onwerkbaar onzekerheid als wel sprake is van een kavelbesluit maar ook nog ontheffing kan worden verleend om een mijnbouwinstallatie te plaatsen.
- Om in de tender realistische biedingen te kunnen doen, is het cruciaal dat het kavelbesluit voorzien is van gedetailleerde informatie over het kavel, vergelijkbaar met de informatie waarover ontwikkelaars beschikking hadden in eerdere rondes afgegeven vergunningen. Dit betekent dat de lijst van onderzoeken in Artikel 5 uitgebreid en verduidelijkt moet worden, dat de sector betrokken moet worden bij het bepalen van de scope en opzet van de onderzoeken alsook dat duidelijkheid dient te bestaan met betrekking tot de onderzoeksplichten.
- Hoewel op wij op dit moment nog geen mogelijkheid hebben gehad het (concept)voorstel van ministeriële regeling voor de SDE+-tender te analyseren, zijn wij beducht voor inhoudelijke samenloop en dubbeling op een aantal artikelen. Dergelijke samenloop en dubbelingen zijn onwenselijk. Volgens NWEA is de subsidieregelgeving de juiste en enige plaats om criteria te stellen die betrekking hebben op de productie en realisatie. In de bijlage wordt dit nader toegelicht.

Graag zouden wij naar aanleiding van deze zienswijze over een aantal elementen die wij al verschillende keren naar voren brachten en waarvan we zien dat ze nog niet zijn overgenomen, verder met u in gesprek gaan om van gedachten te wisselen over nut en noodzaak van het incorporeren van deze elementen, zoals bijvoorbeeld de door ons noodzakelijk geachte bufferzone.

En uiteraard zijn wij graag bereid aanvullende toelichting te geven op deze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

Ton Hirdes,
directeur Nederlandse Wind Energie Associatie, NWEA

Artikel wetsvoorstel	Inbreng NWEA
HS1: Begripsbepalingen en algemene bepalingen	
Artikel 1	<p>De definitie van het kavel omvat het kabeltracé tot de laagwaterlijn. Voor het resterende deel is een aparte vergunning vereist. Dit is een risico na het verkrijgen van de vergunning op het kavelbesluit.</p> <p>De definitie van windpark omvat alle middelen “die onderling verbonden zijn” voor de productie. Hiermee komen overige ondersteunende systemen mogelijk niet in aanmerking: windmeetmast, (meet)boeien, accomodation vessels, maar ook onshore elementen. Is daar een oplossing voor nodig? Daarnaast worden volgens deze definitie wellicht meerdere windparken naast elkaar als 1 park gezien, dat is niet de bedoeling. Om die reden moet in elk geval het element van organisatorische binding worden toegevoegd.</p> <p>Het is niet ondenkbaar dat in de toekomst er nieuwe technologieën windturbines komen. Daarom het voorstel om “voor de productie van elektriciteit” te vervangen door “voor de productie van energie” tenzij er belangrijke overwegingen zijn dat niet te doen.</p>
HS2: Kavelbesluit	
Artikel 4 en MvT	<p>Omwille van een efficiënte tendering van de SDE-subsidie moet het kavelbesluit op alle ruimtelijke aspecten duidelijkheid bieden. Onduidelijkheid werkt kostenverhogend in de subsidietender.</p> <p>Onzekerheid vergroot het risico van projecten en leidt daarmee tot hogere kosten of zelfs tot de onmogelijkheid om een concurrerende realistische bieding te kunnen doen. De grootste onzekerheid die weggenomen dient te worden is die rondom de tijdige gereedheid van de netaansluiting. Immers, een ontwikkelaar kan geen financiering krijgen voor projecten en kan geen tenderbieding doen wanneer de verantwoordelijkheid én aansprakelijkheid voor de netaansluiting niet afdoende zijn ingericht. Om die reden dient, indien en zodra ontwikkelaars niet (langer) zelf verantwoordelijk zijn voor de onshore aansluiting, ten minste in de ministeriële regeling op grond waarvan de tender zal plaatsvinden een harde datum te worden genoemd waarop het net op zee gereed zal zijn. Voorts zal (ten tijde van de tender) duidelijk moeten zijn op welk geografisch punt een project dient aan te sluiten. Dit zijn harde vereisten voor het verkrijgen van projectfinanciering. Hoewel NWEA van mening is dat het goed is om (uiteindelijk) TenneT aan te wijzen als verantwoordelijke hebben wij twijfels of de netaansluiting tijdig gereed zal zijn voor de eerste parken. Deze verantwoordelijkheid dient dan ook onlosmakelijk verbonden te zijn met aansprakelijkheid (van de Staat en/of TenneT) voor de tijdige aanleg.</p>

Op grond van de MvT lijkt niet omtrent alle ruimtelijke aspecten in het kavelbesluit de vereiste duidelijkheid te worden geboden. De volgende onduidelijkheden mogen in ieder geval (ten tijde van de subsidietender) niet bestaan:

- De aan te houden afstand tot mijnbouwinstallaties.
- Afstand tot operationele kabels, en wat te doen bij/met weeskabels?
- Geen nieuwe mijnbouwinstallaties in het kavel; ook niet door middel van een ontheffing en/of wijziging van het kavelbesluit.
- De aan te houden afstand tot scheepvaartroutes en andere gebruiken van de Noordzee, o.a. zandwinning
- Tegenstrijdig gebruik moet worden uitgesloten.
- De minimale afstand tot nieuwe windparken/toekomstige kavels (bufferzones). Deze afstand bepaalt door zogeeffecten namelijk direct de verwachte windopbrengst van een park; en daarmee het bod in de subsidietender. Bestaande mogelijkheden zoals veiligheidszones zijn niet afdoende rechtszeker.
- De doorvaarbaarheid van de parken, alsmede de visserijmogelijkheden; de risico's daarvan en hoe de aansprakelijkheden geregeld worden.
- Omgang met mogelijke toekomstige schade door nieuwe parken of andere activiteiten in de omgeving. Bij voorkeur wordt aangesloten bij een bestaande wettelijke regeling voor nadeelcompensatie, zoals de regeling in afdeling 6.1 van de Wro (met dien verstande dat dan evident dient te zijn dat de ontwikkel- en exploitatiemogelijkheden van het windkavel slechts kunnen worden aangetast door middel van een (gelijktijdige) wijziging of intrekking van een kavelbesluit). Wellicht is een nadeelcompensatieregeling een adequate oplossing.
- Of overdraai is toegestaan of niet; is het aangewezen gebied netto of bruto ruimte?
- etc...

Ook over mogelijk medegebruik bestaan nog te veel onzekerheden. Hiervoor dienen op korte termijn heldere afwegingskaders te komen zoals voor scheepvaart, voor in elk geval olie en gas, ecologie, doorvaart, visserij en kabels en leidingen.

. Voor de sector lijkt - in ieder geval in de fase van de subsidietender - het een onwerkbaar onzekerheid als wel sprake is van een kavelbesluit maar ook nog ontheffing kan worden verleend om een mijnbouwinstallatie te plaatsen.

Bovendien is het onduidelijk waarvan ontheffing zal worden verleend. NWEA meent dat alle ruimtelijke regelgeving voor een windkavel moet staan in het kavelbesluit; deze duidelijkheid is vooral nodig omwille van een efficiënte projectfinanciering. Bovendien is het niet nodig dat naast het kavelbesluit andere

	<p>besluiten kunnen worden genomen, die ingrijpen op de (rechten en plichten) volgens het kavelbesluit. Het wetsvoorstel voorziet immers in een bevoegdheid om een kavelbesluit te wijzigen.</p> <p>Met andere woorden stellen wij voor dat ook daar waar het gaat over de mogelijkheid van medegebruik van het kavel, dat in eerste instantie IN het kavelbesluit zou moeten worden geregeld, en niet door het aanpassen van andere vergunningen of het verlenen van ontheffingen. Daarmee wordt geborgd dat in één 'document' –het kavelbesluit- op elk moment, nu en in de toekomst alle geldende rechten en plichten terug te vinden zijn.</p> <p>Het MER in het kader van het kavelbesluit moet zowel een plan-MER als een project-MER zijn, om uit te sluiten dat ten tijde van de vergunning nog een afzonderlijke project-MER noodzakelijk is.</p> <p>In artikel 4 lid 3 wordt niet expliciet gewaarborgd dat bestaande vergunningen een belemmering vormen voor het vaststellen van een kavelbesluit op dezelfde of een deels overlappende locatie.</p>
<p>Artikel 5 en MvT</p>	<p>Art. 5 lid 1 en 2 laten nog te veel onduidelijkheid over. Voor de sector is van belang dat zo scherp mogelijk helder is welke regels en voorschriften er gelden, omdat hoe duidelijker dit is, des te minder risico er gelopen wordt voor de rechter. We stellen voor dit in een MR verder in te vullen en daarbij ook een 'restbevoegdheid' op te nemen om in het kavelbesluit onderwerpen te kunnen regelen die nu nog niet kunnen worden voorzien.</p> <p>Om in de tender realistische biedingen conform de maximale prijzen uit het Energieakkoord te kunnen doen, is het, ten eerste, cruciaal dat het kavelbesluit voorzien is van gedetailleerde informatie over het kavel, vergelijkbaar met de in eerdere rondes afgegeven vergunningen.</p> <p>Om in de tender realistische biedingen te kunnen doen, is het ten eerste, cruciaal dat het kavelbesluit voorzien is van gedetailleerde informatie over het kavel, vergelijkbaar met de informatie waarover ontwikkelaars beschikking hadden in eerdere rondes afgegeven vergunningen.</p> <p>De noodzakelijke onderzoeken dienen zoveel mogelijk voorafgaand aan het kavelbesluit plaats te vinden. Ten tweede dient op grond van het kavelbesluit duidelijk te zijn welke onderzoeksplichten nog op toekomstige ontwikkelaar en exploitant van het windkavel rusten.</p> <p>Dit betekent dat de lijst van onderzoeken in Artikel 5 uitgebreid en verduidelijkt moet worden en dat de sector betrokken wordt bij het bepalen van de scope en opzet van de onderzoeken. Voorts dient duidelijkheid te bestaan met betrekking tot de onderzoeksplichten gedurende de bouw en exploitatieperiode; duidelijk dient te zijn (1.) welke plichten gelden, (2.) op wie deze plichten rusten, (3.) indien nadere goedkeuring is vereist</p>

alvorens met de bouw en/of exploitatie kan worden gestart: op grond van welke criteria goedkeuring wordt verleend en (4.) dat de goedkeuring geen appellabele besluiten zijn.

In het kavelbesluit moet staan voor welke duur een vergunning (tenminste) kan worden verleend. Art. 5, lid 1, sub e is te vrijblijvend. Er is minimaal 20 jaar vanaf operationele fase vereist, plus tijd benodigd voor de eventuele verwijdering van park en bekabeling.

Naar aanleiding van artikel 5 lid 1 sub b, waarin wordt geregeld dat in geval van mogelijke significante effecten compenserende maatregelen in het kavelbesluit kunnen worden opgenomen, zou in artikel 19h Nbw moeten worden toegevoegd dat dit artikel behalve op vergunningen, ook op kavelbesluiten betrekking heeft.

Artikel 5 lid 2 sub c bepaalt slechts de omvang van het windpark. Zowel locatie als randen zouden daaraan toegevoegd moeten worden zodat de aanduiding op topografische en geografische kaarten voldoende helder is.

Artikel 5 lid 2 sub d dient te worden aangepast, zoals ook hierboven vermeld. Voor het kunnen uitbrengen van een tenderbod zijn veel gegevens onmisbaar, bijvoorbeeld goed grondmechanisch (zowel geotechnisch als geofysisch), metocean en windonderzoek noodzakelijk.

Om de kwaliteit en bruikbaarheid van deze onderzoeken te waarborgen dient de sector geraadpleegd te worden bij de bepaling van de opzet en scope van deze onderzoeken. Dit zou in de MvT opgenomen kunnen worden.

Het is onduidelijk wat met artikel 5 lid 2 sub e wordt bedoeld. Het wetsvoorstel biedt geen uitsluitel over bij welke partij de monitorings- en evaluatieplicht ligt. Daar zouden we graag meer duidelijkheid over hebben in de wet. Graag gaan we in gesprek over de voor – en nadelen van de keuze om die verplichting aan/bij het Rijk, dan wel bij de exploitant te leggen. Ook als de verplichting bij de exploitant komt te liggen is het aan het Rijk om te borgen dat de verplichtingen een optimaal resultaat genereren, bijvoorbeeld in internationale afstemming.

Een aandachtspunt is het overleg dat volgens de plannen tussen de overheid en de markt zal plaatsvinden om de bandbreedte voor o.a. turbine- en rotorafmetingen vast te stellen. De vertrouwelijkheid van bedrijfsgegevens zal geborgd moeten worden. Tegelijkertijd moet het level playing field gewaarborgd zijn en kunnen de aanbestedingsregels in geding zijn. Het in een vroegtijdig stadium raadplegen van de sector en de industrie is echter noodzakelijk om te borgen dat een kavelbesluit uitgaat van de actuele stand der techniek; en dus om zoveel als redelijkerwijs mogelijk veilig te stellen dat het kavelbesluit toereikend is voor de uiteindelijke configuratie van het windpark. Om hieraan invulling te geven kan een protocol voor dit overleg opgesteld worden dat in de MvT benoemd zou kunnen worden.

Artikel 6	Het is wenselijk te bepalen dat een passende beoordeling ten minste gedurende een aantal jaren na de vaststelling van het kavelbesluit geldig is, opdat daaromtrent gedurende de tender(s) zekerheid bestaat.
Artikel 10 en MvT	<p>Het is onduidelijk aan welke kosten (en omvang) hier wordt gedacht. Hier zou in ieder geval een verplichting moeten gelden uitsluitend redelijke kosten toe te rekenen aan degene die de vergunning krijgt, dit om te bewerkstelligen dat altijd gekozen wordt voor kostenefficiëntie.</p> <p>Met uitzondering van een tender waarin zowel bestaande vergunningen als nieuwe kavels met elkaar concurreren voor subsidie lijkt dit een vestzak-broekzak exercitie. NWEA is voorstander van zo min mogelijk schuiven van gelden. Immers: de overheid bepaalt de kosten voor het kavelbesluit, deze worden door de exploitant 1:1 doorgerekend in de tenderbieding wat vervolgens weer door de overheid wordt uitbetaald.</p>
Artikel 11	<p>Artikel 11 lid 1 sub a: drie jaren kan te beperkt zijn door mogelijk ongelukkige samenvaal met het kalenderjaar-ritme van tenders.</p> <p>Het is onduidelijk welke omstandigheden of feiten worden bedoeld in artikel 11 lid 1 sub b. Dit betekent een blijvende onzekerheid. Kan dit nog na financiering, als de ontwikkelaar al grote verplichtingen is aangegaan? Wordt schade door intrekking dan vergoed? Is het niet zo dat het kavelbesluit de algemene regels stelt, en de vergunning het recht geeft aan de exploitant om te bouwen (en hem plichten oplegt) ? Als dan het kavelbesluit wordt gewijzigd, betekent dit dan ook dat deze set van rechten en plichten kan gaan wijzigen? Het moment van vergunningverlening zou toch leidend moeten zijn, want anders verander je tijdens het spel de regels met alle mogelijke schadeposten vandien?</p> <p>Het is onduidelijk of het kavelbesluit op verzoek van de vergunninghouder gewijzigd zou kunnen worden. Deze mogelijkheid zou gecreëerd moeten worden.</p> <p>Artikel 11 lid 2 verwijst naar een artikel dat er niet is: artikel 4 lid 5 bestaat niet.</p>
HS3: Nadere bepalingen omtrent de vergunning	
Artikel 13 en MvT	<p>Op dit moment voorziet zowel het wetsontwerp als de SDE+ in toetsingscriteria. Deze dubbeling is onnodig en bovendien ongewenst wanneer deze uiteindelijk verschillend zijn. Wij stellen voor dat voor projecten mét subsidie de SDE+ criteria gehanteerd worden en dat Artikel 13 (en onderliggende regeling) overeenkomstig de SDE+ criteria wordt gesteld en alleen van kracht is voor projecten zonder subsidie.</p> <p>Naast het afstemmen van de toetsingscriteria uit het wetsvoorstel en bij de SDE+, dienen ook de intrekkinggronden</p>

	op elkaar te worden afgestemd.
Artikel 16	Is het voldoende geregeld in art. 4:13 lid 2 Awb, of moet aan artikel 16 in verband met de lex silencio positivo, voor de volledigheid, een derde lid worden toegevoegd: “Onze Minister beslist binnen 8 weken op het verzoek tot overgaan van de vergunning” ?
Artikel 19	In artikel 19 lid 2 sub a is opgenomen dat bij vergunningaanvraag een ontwerp van het windpark moet worden ingediend. Het is echter niet wenselijk dat in de vergunning de turbinekenmerken nader worden geconcretiseerd ten opzichte van het kavelbesluit. Het ontwerp van het windpark maakt onderdeel uit van het inrichtingsplan. Artikel 19 lid 2 sub g verzoekt om een lijst met de bij de bouw en exploitatie van het windpark betrokken partijen. Echter, deze zijn mogelijk op dat moment nog niet geselecteerd.
Artikel 20	Om helderheid te scheppen voor de aanvragers van vergunning dient de beoordelingsnorm en onderlinge weging zoals bedoeld in artikel 20 helder en eenduidig te zijn op het moment dat een vergunningsaanvraag wordt ingediend. Naast de weging zou ook de specificering van de criteria in lagere regelgeving verankerd moeten worden. Onzekerheid hierover kan bijvoorbeeld het verkrijgen van financiering onnodig bemoeilijken.
Artikel 22	Uit artikel 22 lid 1 lijkt te volgen dat in de vergunning zal worden aangegeven binnen welk tijdvak de aangegeven activiteiten dienen te worden verricht. Het daadwerkelijk uitvoeren van de vergunde activiteiten lijkt dus verplicht te worden. Hier kan betwijfeld worden of nog wel sprake is van een vergunning, of dat dit naar een opdracht voor werken neigt. De sector heeft behoefte aan een concretisering van welke activiteiten het betreft, waarvan bepaald kan worden dat ze binnen bepaalde tijdvakken moeten worden uitgevoerd (artikel 22 lid 1 sub c). Tevens is van belang dat wordt verduidelijkt welke consequentie aan deze bepaling is verbonden. In het kader van een vergunningstelsel kan geen plicht tot realisatie worden opgelegd. Daar waar het de realisatie van het park gebouwd met behulp van subsidie betreft, voorziet de SDE+ regelgeving reeds in maximale termijnen. Artikel 22 lid 2 vermeldt ‘...is passend bij de te verwachten levensduur van een windpark en het specifieke gebied waarop de vergunning betrekking heeft..’. Omdat er naast levensduur rekening gehouden dient te worden met de tijd benodigd voor bouw en verwijdering, graag deze frase vervangen door “...is minimaal 20 jaar vanaf operationele fase plus tijd benodigd voor de eventuele verwijdering van park en bekabeling”.
Artikel 24	In het kader van een projectfinanciering zullen banken en overige financiers zeer kritisch kijken naar de bevoegdheden om de vergunning in te trekken of te wijzigen.

	<p>Het lijkt onwerkbaar, onder andere in het licht van het verkrijgen van financiering, dat een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd door 'een wijziging in de technische of financiële mogelijkheden van de houder', deze mogelijkheid zal uit artikel 24 (lid 1 sub d) gehaald moeten worden.</p> <p>De zinssnede in de MvT "het is niet de bedoeling om het instrument van wijziging vaak in te zetten" zomogelijk herformuleren naar: 'Van de wijzigingsbevoegdheid zal slechts in uitzonderingssituaties gebruik worden gemaakt'. M.b.t. de intrekingsbevoegdheid zomogelijk opnemen: 'De intrekingsbevoegdheid is een ultimum remedium'. De huidige formulering leidt tot onnodige onzekerheid in de financieringsfase.</p>
HS8: Wijziging andere wetten en MvT	<p>Naar aanleiding van artikel 5 lid 1 sub b, waarin wordt geregeld dat in geval van mogelijke significante effecten compenserende maatregelen in het kavelbesluit kunnen worden opgenomen, zou in Natuurbeschermingswet artikel 19 sub h moeten worden toegevoegd dat dat artikel behalve op vergunningen, ook op kavelbesluiten betrekking heeft.</p> <p>Op dit moment is niet gewaarborgd dat een mijnbouwmilieuvergunning (en een opsporings- en winningsvergunning op grond van de Mijnbouwwet) niet kan (kunnen) worden verleend indien voor de desbetreffende locatie een kavelbesluit is genomen of in voorbereiding is.</p> <p>De nu voorgestelde regeling grijpt pas in een te late fase van de plaatsing van een nieuwe mijnbouwinstallatie (namelijk pas bij de instemming in de zin van artikel 55 van de Mijnbouwbesluit). In die fase is al een opsporings- en winningsvergunning en een mijnbouwmilieuvergunning verleend. Daar zijn dan al mogelijk veel kosten voor gemaakt. Mogelijk zoveel dat het er grote schade zou optreden als niet ook de plaastingstoestemming wordt gegeven. Daarom dient al een koppeling met het kavelbesluit te worden gemaakt bij de een opsporings- en winningsvergunning en een mijnbouwmilieuvergunning, net zo zeer dunkt ons uit het oogpunt van rechtszekerheid voor de olie- en gasector.</p> <p>Artikel 31. Bij de voorgestelde wijziging van <i>De Elektriciteitswet 1998, art 16, punt n nieuw</i> die alleen spreekt over 'windenergie opgewekt binnen de Nederlandse exclusieve economische zone' etc.. stellen we de vraag of deze formulering beperkend zou kunnen gaan werken in een Europese context; indien het antwoord ja is, stellen we een aanpassing voor.</p>
Memorie van toelichting	
§ 2.1 Het bedrijfsleven dient door innovatie een kostenreductie van 40% te realiseren.	De 40% kostprijsreductie is niet alleen een taak voor de sector. Ook niet-technische verbeteringen in vergunningen en optimalisatie van de SDE+ regeling, het fiscale stelsel en de uitrol(schaalvergroting) zijn van groot belang.
§ 3.2 De tenderprocedure kan	Hier wordt de tenderprocedure toegelicht waarbij één of meerdere kavels naast één of meerdere bestaande

<p>één kavel of meerdere kavels en wel of niet één of meerdere bestaande vergunningen omvatten.</p>	<p>vergunningen meedingen. Het is vooralsnog onduidelijk hoe de tender eruit ziet. In ieder geval moet er sprake zijn van gelijke mededingingskansen in zo'n gecombineerde tender (level playing field).</p> <p>Bij voorkeur is op voorhand duidelijk op basis waarvan aanvragen voor meerdere kavels worden beoordeeld, zodat partijen op voorhand kunnen bepalen op welke manier zij de overheid zekerheid (waarborgen) kunnen geven van financieringszekerheid. Op basis van welke criteria wordt bepaald of een marktpartij meerdere windparken tegelijkertijd kan financieren? Worden er termijnen verbonden aan het aanleveren van informatie om dit te kunnen bepalen?</p>
<p>Monitoring en evaluatie</p>	<p>Het is onduidelijk wat met artikel 5 lid 2 sub e wordt bedoeld. Het wetsvoorstel biedt geen uitsluitel over bij welke partij de monitorings- en evaluatieplicht ligt. Daar zouden we graag meer duidelijkheid over hebben in de wet. Graag gaan we in gesprek over de voor – en nadelen van de keuze om die verplichting aan/bij het Rijk, dan wel bij de exploitant te leggen. Ook als de verplichting bij de exploitant komt te liggen is het aan het Rijk om te borgen dat de verplichtingen een optimaal resultaat genereren, bijvoorbeeld in internationale afstemming.</p>
<p>Onderzoeksplichten</p>	<p>De status en reikwijdte van de onderzoeksplichten (zoals die voor bestaande vergunningen gelden: calamiteitenplan, inrichtingsplan, verlichtingsplan) door de vergunninghouder uit te voeren in het kader van de realisatie is onduidelijk. Verzoek om hierop in te gaan (welke plichten zijn er, hoe wordt goedkeuring verleend) in de MvT. Ter specificatie welke criteria gelden, kan de mogelijkheid worden toegevoegd dat bij ministeriele regeling een nadere uitwerking die voor de markt als een 'leidraad' fungeert wordt vastgesteld. Tenslotte moet duidelijk zijn dat de goedkeuringen geen appellabele besluiten zijn.</p>
<p>Einde.</p>	<p>Einde.</p>